

Національна спілка краєзнавців України
Хмельницька обласна організація
Національної спілки краєзнавців України
Центр дослідження історії Поділля
Інституту історії України НАН України
при Кам'янець-Подільському національному
університеті імені Івана Огієнка

КРАЄЗНАВЕЦЬ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ

Науково-краєзнавчий збірник

Випуск 21
На пошану
Олега Григоровича Погорільця

Хмельницький
2025

ЗМІСТ

Діячу українського краєзнавчого руху Олегу Григоровичу Погорільцю – 65!	3
<i>Хоптяр Ю.</i> Олегу Григоровичу Погорільцю – 65	4

ОФІЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ

<i>Адамський В.</i> Серпневе (2025 р.) розширене засідання президії Хмельницької обласної організації НСКУ	13
--	----

ХРОНІКА ПОДІЙ КРАЄЗНАВЧОГО РУХУ

<i>Радецька А.</i> Хроніка подій краєзнавчого руху Хмельниччини. 2025	15
<i>Матвеев А.</i> Круглий стіл пам'яті Юрія Телячого	35
<i>Чабан К.</i> II всеукраїнська конференція «Історія міст і сіл Хмельниччини»	37
<i>Філіппенко З.</i> Талант, помножений на працю	41
<i>Гридіна А.</i> Урочистості в Дунаївцях	44
<i>Прокончук В.</i> У Національному музеї історії України у Другій світовій війні відбулося нагородження лауреатів Премії імені академіка Петра Тронька	45
<i>Бочуля М.</i> Краєзнавець Валерій Кундельський про українське державотворення	47
<i>Кришчук Б.</i> Презентація нових видань про російсько-українську війну	49
<i>Борисов В.</i> Від роду до народу: три презентації книги Світлани Коржик «Родовід у твоїх руках»	51
<i>Радецька А.</i> Презентація краєзнавчого видання	55
<i>Філіппенко З.</i> Презентація нового видання з гастрономічної культури Поділля	56
<i>Радецька А.</i> Пам'ять як зброя: погляд з XXI століття	59
<i>Блажевич Ю.</i> Прем'єра книги «Велич вчителя» Петра Слободянюка	60
<i>Прокончук В.</i> Професор Іон Винокур: подвижництво в освіті та науці	63

<i>Романюк О.</i> Книга про видатних подолян отримала міжнародне визнання	64
---	----

НАУКОВІ СТАТТІ

<i>Мошак М.</i> Війти української громади Кам'янця-Подільського кінця XIV – другої половини XVII ст., як урядовці та представники міської знаті	68
<i>Будзінський І.</i> Село Зеленче на Дунаєвеччині: від доісторичності до сучасності	88
<i>Коржик С.</i> Відкриття учительської семінарії у Меджибожі у 1918 році: історія становлення українського освітнього осередку	103
<i>Прокончук В., Осецький Й.</i> У пошуку ворогів народу: «Контрреволюційна організація в Голозубинецькому сільськогосподарському технікумі (1933 р.)	118
<i>Божик С.</i> Репресії на Ярмолинеччині: мовою документів	132
<i>Адамський В., Гончарук В.</i> Пантелеймон Блонський: будівничий Української державності	144
<i>Хоптяр Ю.</i> Вчені краєзнавці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка у складі авторського колективу «Енциклопедія історії України»... ..	153
<i>Завальнюк О., Прокончук В.</i> Життєвий шлях і науково-педагогічна діяльність професора Іона Винокура (до 95-річчя від дня народження)	167
<i>Григоренко В., Григоренко О.</i> Почесна краєзнавиця Хмельниччини Любов Андріївна Сердуніч	181
<i>Захар'єв В. (із Ватралів).</i> Жінки-археологи у моєму становленні як фахівця	196
<i>Маркова С., Онищук М., Пономарьова А.</i> Традиції українського іконопису на теренах Хмельницької області: краєзнавчо-мистецькознавчий дискурс	208
<i>Слободянюк П.</i> Електрифікація Ярмолинецького району	219

НА КНИЖКОВУ ПОЛІЦЮ

<i>Філіппенко З.</i> Наукові, історико-краєзнавчі видання, що надійшли у фонди Хмельницької ОУНБ протягом травня-листопада 2025 року	226
--	-----

РЕЦЕНЗІЇ, ОГЛЯДИ

- Адамський В. Слободянюк П. Я. Велич вчителя. Житомир: ТОВ «Видавничий дім «Бук-Друк»», 2025. 364 с. 233*

НАШІ ЮВІЛЯРИ

- Славний ювілей Людмили Миколаївни Марчук 237
- Відомому краєзнавцю Андрію Задорожнюку – 60! 239
- Маховська С. Дудар Олена Олександрівна – етномузиколог, музикознавець, дослідник музичного фольклору Поділля 242*
- Провідному краєзнавцю Анатолію Лубчинському – 55! . 250
- Казимир Віра Анатоліївна: освіта через призму історії .. 252
- Ювілей Марії Кузів 255

Диплом лауреата Премії імені академіка Петра Тронька, виписаний на ім'я Юрія Телячого (посмертно)

Світла пам'ять про Юрія Телячого житиме в його працях, у вдячних учнях і колегах, а також у тих ініціативах, які він започаткував і підтримував усе життя.

*Віктор Прокопчук,
доктор історичних наук, професор*

КРАЄЗНАВЕЦЬ ВАЛЕРІЙ КУНДЕЛЬСЬКИЙ ПРО УКРАЇНСЬКЕ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ

2 вересня 2025 р.

«Віхи українського державотворення» - тема першого уроку проведеного для учнів одинадцятих класів Комунального закладу загальної середньої освіти «Ліцей № 17 Хмельницької міської ради». Розкрив зміст заходу запрошений доповідач — Кундельський Валерій Васильович, кандидат історичних наук, краєзнавець, вчитель історії Комунального закладу загальної середньої освіти «Ліцей № 3 імені Артема Мазура Хмельницької міської ради».

В ході уроку учасники занурилися в історію, щоб зрозуміти, як українська нація крок за кроком йшла до своєї незалежності; обговорили ключові моменти та постаті, що формували нашу державність, отримали відповіді на питання; ознайомились із книжково-ілюстративною виставкою за темою «Ціна Незалежності у вимірі часу».

Захід сприяв поглибленню знань учнів про історичний шлях України та утвердженню цінностей громадянської відповідальності, патріотизму й незламності духу українського народу.

Під час проведення уроку

*Максим Бочуля,
м. Хмельницький*
